ICAC
Institut Català d'Arqueologia Clàssica

“Sense la integració de l’estranger Atenes no hauria estat una potència econòmica i cultural”

Entrevista a Anna Ginestí, autora d’*Epigrafia funerària d’estrangers a Atenes (segles VI-IV aC)*

“Sense la integració de l’estranger Atenes no hauria estat una potència econòmica i cultural”

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Anna Ginestí és l'autora d'***Epigrafia funerària d'estrangers a Atenes (segles VI-IV aC)***, l'última novetat de la col·lecció Documenta de l'ICAC, presentada a la UAB el 9 de gener. El volum és fruit de la seva tesi doctoral. Actualment la Dra. Ginestí és professora adjunta de Filologia clàssica a la Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt (Alemanya).

Has catalogat 517 inscripcions funeràries. Quines conclusions en treus?

Més que conclusions, tendències interessants. Per exemple, que els estrangers participen de la vida activa d'Atenes, cosa que sovint s'ha qüestionat. Participen en festes religioses, en què hi tenen un lloc assignat, venen productes al mercat, que és important, perquè els estrangers van a Atenes per guanyar-s'hi la vida… Estan protegits per la ciutat. Tenen drets civils, no polítics.

És a dir, mecanismes d'integració social.

A part dels casaments: hi ha matrimonis mixtos! La integració també es veu en els oficis. N'hi ha de tot tipus: sabaters, metges, endevins… I moltes dones arribaven soles a Atenes, i treballaven!

Això és una novetat del teu llibre?

Sí, a més de la descoberta d'inscripcions bilingües, cosa que demostra que l'ús d'altres llengües no estava mal vist: estava acceptat. El que sí que se sabia fins ara és que estaven acceptats cultes estrangers.

Qui era "metec"?

La paraula pot tenir dos significats: el descriptiu, que significa migrant, i el tècnic, aplicat a persona d'un altre lloc establert a Atenes i que gaudeix de drets civils i de protecció jurídica.

Tu defenses que aquest significat "tècnic" comença mig segle abans del que es pensava, el 463 aC.

Sí, proposo avançar la institucionalització del concepte *metec*. La inscripció que hi ha a la coberta del llibre hi diu "meteikon" i és de finals del segle VI aC.

Quina és la diferència amb "xenos"?

El "xenos" és simplement qui estava a Atenes de pas.

I no té a veure amb el lloc d'origen de l'immigrant?

No, tant estranger era algú de Beòcia com algú del nord d'Àfrica!

Atenes incentivava la vinguda de forasters.

Sí, i sense aquest element integrador de l'estranger no hauria estat possible la potència econòmica que Atenes va significar dins de Grècia. Tenir estrangers vol dir tenir comerç, contactes a l'exterior… I els estrangers també van permetre que Atenes fos una potència cultural. Entre les inscripcions catalogades, que ho diguin explícitament, hi ha artistes: dos músics i dos poetes!

El llibre pot tenir moltes lectures.

Sí, pot ser punt de partida cap a moltes direccions. Per exemple, quina cabuda tenien les religions a Atenes o quins drets tenien els estrangers. Un pròxenos, per exemple, que era una mena d'ambaixador d'Atenes, mor a la ciutat i se li fa una inscripció i enterrament públics. Ell tenia aquest dret, però la seva dona i filla no. També és interessant, com deia abans, el paper de la dona. Moltes hi arribaven soles i vivien soles! També és interessant veure quins matrimonis es feien.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Els dialectes són un aspecte important del llibre.

La part més d'anàlisi sobretot és dialectal. Hi ha una evolució de la koiné, basada en el dialecte àtic. És la llengua habitual, però a les inscripcions del llibre es veu que convivia amb el dialecte. Això vol dir que era una època d'expansió de la koiné però amb alts i baixos, perquè a Atenes constatem que molts segueixen parlant en la seva llengua.

La migració és un tema molt actual.

El nostre present influeix per força en les preguntes que fem al món antic. I també haig de dir que la bona tria del tema la dec a la directora de tesi, la professora Santiago.

Com veus la formació en filologia grega a casa nostra?

Aquí hi ha una formació sòlida, no ens n'hem d'avergonyir! L'únic que aquí l'orientació és més lingüística i a Alemanya, per exemple, més literària, perquè la tradició lingüística s'ha perdut, de manera que a mi m'ha suposat haver-me de formar més en literatura.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Text i fotos de Carme Badia i Puig

Gener del 2013

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)